

OPONENTSKÝ POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

NÁZEV PRÁCE: Styly učení u žáků s SPU na druhém stupni základní školy

AUTORKA PRÁCE: Tereza Líšková

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Anna Frombergerová

Studijní program: Psychologie

Studijní obor: Psychologie s rozšířením o speciální pedagogiku

Práce autorky se zabývá styly učení u žáků s SPU na druhém stupni základní školy. Cílem práce je identifikovat odlišnosti ve stylech učení žáků s SPU a žáků intaktních. Jedná se o poměrně zajímavé téma na poli speciální pedagogiky. Téma samotné je již poměrně staré (první revize RVP k proinkluzivní pedagogice a projekty vázané na roky 2015-2020), nicméně cíle práce, které leží zejména v rovině zdůraznění tématu, nejsou zcela naplněny. Bohužel ale jak teoretické cíle, tak i diskuse přímého praktického využití výzkumných zjištění jsou poddimenzovány.

Bakalářská práce je poměrně obsahově proporní - 64 normostran, z toho většina je věnována teoretické části a vymezení pojmu žáka a jeho roli ve školním prostředí, téma adolescence, vývoj identity v rámci vývojových fází a ve vztahu ke kognitivnímu vývoji jedince a jeho vztahu ke škole. SPU a učení je pak věnována největší část práce, přičemž nejrelevantnější jsou právě kapitoly 5 až 7, které v sobě obsahují stěžejní definování pojmů i jejich teoretická východiska a úskalí. To by bylo možné ocenit, pokud by v práci byly dostatečně probrány všechny důležité a relevantní části. První teoretická část je tedy až zbytečně rozšířena o vývojově-psychologická témata, která se na SPU sice okrajově váží, nicméně hlavním tématem jsou učební styly ve vztahu k SPU a tak je toto čtenářsky ne příliš přístupné.

Za slabší ovšem pokládám empirickou část, kdy autorka se již v úvodu odkazuje na jinou DP (Šimková, 2014), použitý dotazník je původně dokonce z roku 1979, s replikovaným výzkumem v letech 1982, 1992 a poslední revizí LSI (Dunn et al.), v roce 2004. I z tohoto důvodu se zdá replikace již tolikrát provedeného šetření, jako velmi redundantní a přínos práce by spočíval v aktualizaci výzkumných dat, pokud byl metodologicky správně proveden, což bohužel k použití archaického standardizovaného nástroje říci nelze. Při faktorové analýze položek tomu také odpovídá hodnota mediánu Crombachova $\alpha=0.73$, která je těsně nad hranicí doporučené hodnoty pro psychometrické standardy. Je třeba také podotknout, že se nejedná o náhodný, nýbrž dostupný vzorek (315 zařazených vyplněných dotazníků), z toho 27 žáků s SPU, což je velmi málo na reprezentativní porovnání v rámci vzorku, zde by bylo dobré uplatnit např. Bonferroniho korekci, případně přistoupit k jinému výzkumnému designu holisticky (např. pre post test, semi-longitudinální design, fokusní skupiny s polostrukturovanými dotazníky, komparační analýza, regresní analýza, ANOVA, ANCOVA...)

Nabízí se zabývat se otázkou, proč ve většině případů jsou zjištěné rozdíly v preferencích žáků s SPU a žáků intaktních nekorespondující s výsledky výchozích předchozích studií. Autorka podotýká, že důvodem může být odlišnost dotazníku v české verzi, nicméně na druhou stranu obhajuje psychometrické vlastnosti testu na začátku empirické části práce a tak z práce není jasné, zdali autorka stojí za výsledky nástroje a své studie, či podotýká na její nedostatky a šetřením chce poukázat na nedostatky měřicího nástroje.

Autorka v závěru dává seznam doporučení pro přístup k žákům s SPU a de facto shazuje relevantnost vlastního psychodiagnostického nástroje, když uvádí, že (str. 56) „Každý z dotazníků má své limity a nelze v něm zachytit všechny aspekty ovlivňující učení daného jedince. Styl učení se může během života vyvíjet, měnit, a tudíž trvalé zařazení jedince do jednoho stylu učení není vhodné.“ Závěr diskuze není

však podložen o žádné vlastní koherentní myšlenky, které by bylo možné převést do pedagogicko-psychologické praxe, pouze se zde odkazuje na Mareše (2013), a to třikrát za sebou. Autorka se poté již dále závěrem práce k výsledkům empirické části nijak nevyjadřuje, pouze konstatuje závěry jiných a své studie ve vztahu k přístupu k žákům s SPU na základě měření replikovaného testu pomocí dotazníku LSI. Tato práce tak potvrzuje svým obsahem princip replikační a reprodukční krize v psychologii. Původní výzkum může být proveden znovu, pouze tedy pokud mohou být užity stejné metody, procesy a analýza, neboť byl původní výzkum popsán natolik detailně a transparentně, odkazující k výsledkům, tedy že může být původní výzkum zopakován s nalezením původně zjištěného efektu, což nicméně nemůže být nikdy garantováno a výsledky empirické části toto jen potvrzují. Je tedy otázkou jaký význam by měla práce, pokud by se autorka rozhodla ve studiu pokračovat a tématu se věnovat nadále.

Autorka měla příležitost na základě výsledků potvrzených a vyvrácených hypotéz vyvrátit teorii o stylech učení zcela, neměla však zřejmě dostatečnou odvahu se k takovému soudu přiklonit. Práce pak působí, jako bez jednoznačného názoru na problematiku, což je škoda vzhledem k pečlivé přípravě i statistickému zpracování dat, které je nadprůměrné vzhledem k úrovni zbytku práce a zaslouží si pochválit po straně psychometrické a metodologické z hlediska zpracování dílčí faktorové analýzy.

Otázky k obhajobě:

- 1) Proč autorka volila právě dotazník LSI? Jaká byla motivace?
- 2) Proč autorka nerozvedla v závěru doporučení pro praxi v návaznosti práce s žáky s SPU? Jaká by tedy na základě svých doporučení zavedla konkrétní postupy u žáků s SPÚ ve vztahu k jejich učebním stylům?
- 3) Když autorka podotýká, že se styly učení v průběhu života mění, neměl by tedy i výzkumný design odpovídat tomuto předpokladu? Jak by autorka řešila dynamickou diagnostiku, případně jakou metodu by zvolila namísto jednotného požití standardizovaného nástroje?

Závěr: Bakalářská práce obsahuje mnoho slabin obzvláště v části empirické, má redundantní obsah v části teoretické, nicméně při úspěšné obhajobě může být považována za splnění základních požadavků na závěrečné práce.

Práci doporučuji k obhajobě

V Praze, 20.4.2022

Mgr. Lothar Filip Rudorfer